

Őrizzünk meg annyi természetet, amennyi utódaink életben maradásához kell!

Harminchetedszer rendezték meg a Szent György-napi Juhásztalálkozót Hódmezővásárhelyen, az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok keretében. Kezdetben még szövetkezetek és állami gazdaságok juhászatai képviseltették magukat a szakmai versenyen, de az ágazat átalakulásával sokat változott a rendezvény. A pásztortató juhászat egyre inkább a múlté, de még mindig akadnak szakemberek, akik szerint sokkal inkább van jövője, mint annak az életmódnak, amit jelenleg folytatunk.

„A rendezvénysorozat annak idején Cserebökényben kezdődött” – mondta el Hajduk Péter, a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség ügyvezető igazgatója. A részt vevő juhászok dolgozói szakmai ismeretkből versenyeztek, és amikor 5-6 év után kinőttek az eredeti helyszínt, Hódmezővásárhelyen tartották a találkozót, az akkori főiskola égisze alatt. Amikor az állami gazdaságok és a téészek megszűntek, szakközépiskolások és egyetemi hallgatók számára rendezték meg a szakmai versenyt, de ma már inkább csak a hagyományok ápolása a juhásztalálkozó célja, sőt, a főzőverseny is felváltotta a gasztronómiai bemutatót. Mára nem juhászok, hanem juhtenyésztők és juhtartók képviselik és családi gazdaságok működtetik az ágazatot.

A rendezvény ünnepélyes megnyitóján Mikó Edit, a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Karának dékánja köszöntötte a résztvevőket. Kiemelte, hogy a szakmát mindenkinek érdemes megismernie, hiszen az nemcsak az ételmezés, hanem a környezet megvédése szempontjából is fontos.

„Az elmúlt évek problémáit a juhágazat jobban viselte, mint más mezőgazdasági ágak” – mondta a megnyitón Bátor Árpád, a Juh és Kecske Ágazatért Egyesület Elismert Szakmaközi Szervezet elnöke. Az élőállat- szállítás jól átvészelt a covidot, a HORECA-beszállítók azonban nagy veszteségeket szenvedtek el. A tavalyi szárazság miatt sok termelőnek át kellett gondolnia gazdálkodását, amit komoly létszámleépítés követett, és sokan a fedezetét is átcsoportosították, sőt, a téli elletést kihagyták. Az őszi-téli hónapok viszont nagyon jól sikerültek, és régen volt ennyire csapadékos tavaszunk, ami ad okot az optimizmusra. Nagyon fontos, hogy az ágazat szereplői egyértelművé tegyék támogatási igényeiket, mert ez létkérdéssé vált számukra, akárcsak az, hogy összehangolják egymás-

Bátor Árpád: Az elmúlt évek problémáit a juhágazat jobban viselte, mint más mezőgazdasági ágak

sal a tevékenységüket. A piaci feltételek és a támogatási lehetőségek kedvezőek, és minden eszközt ki kell használni, hogy az állatok száma ne csökkenjen tovább.

A szakpolitika, a jogszabályalkotás és a környezetvédelem gondolkodása a gyepekről kedvezőtlen a juhászok számára, amit az olyan aszályos években, mint amilyen a tavalyi volt, különösen megéreznek, mondta Wagenhoffer Zsombor, a Magyar Állattenyésztők Szövetségének ügyvezető igazgatója. Mivel az ágazat számára kedvezőtlen elhelyezéssel és javaslatokkal csak tények birtokában lehet vitába szállni, a MÁSZ és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tavaly felmérte a hazai gyepek állapotát. Az Agrárminisztérium anyagi támogatásával 23 ezer hektáron rögzítettek adatokat, és több mint ezer gazdát kérdeztek a gyephasználati szokásaikról egy online felmérésben. Mint Wagenhoffer Zsombor fogalmazott, meg kell győzni a szakpolitikát, hogy a „zöldbe csomagolt” támogatás elfogadhatóbb volna az EU számára, és közösen kellene tovább dolgozni egy objektív

gyepekhasználati elkészítésén, ami segíthet a juhászok érdekeinek a megjelenítésében.

„A covid, a háború és a globális gazdasági helyzet miatt nagyon nehéz alkalmazkodni a gazdasági környezethez, de a juhágazat pozíciója a többi állattenyésztési ághoz képest kedvezőbb” – emelte ki Juhász Pál, a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség tenyésztési alelnöke. Keresleti piaca van a fő termékeinek, amit az árak emelkedése is igazol. Csak hogy a kereslet teljesen átrendeződött, amit figyelembe kell venniük a termelőknek. Míg a korábban meghatározó könnyűbárányság kereslete jelentősen visszaesett, addig a nagy súlyú bárányságokra nőtt a fogyasztók igénye. A hagyományos olasz piac fizetési képessége ugyanis meggyengült, azonkívül a fogyasztási szokások és a gasztrókultúra is megváltozott. Már nem jellemzőek az olyan népes családok, amelyek egykor egész bárányságot vásároltak a nagyobb vallási ünnepekre. Az újabb generáció tagjai kisebb kiszerelésű és konyhakész termékeket vesznek, és egyre kevésbé őrzik a gasztronómiai hagyományokat. Viszont az

egyre népesebb muzulmán európai lakosok zsírosabb, nagyobb súlyú bárányokat fogyasztanak előszeretettel. Erre a trendre érdemes hosszú távra felkészülni a piaci irányok kijelölésével, a fajtaválasztással, az anyai oldallal, valamint a tartás- és takarmányozástechnológiával.

A megnyitó után a Győri-Bene Fémipari Kft. juhálóató karámrendszerét mutatta be Kiss Gábor szabadhídvégi juhász. Egyebek mellett elmondta, hogy a rendszer és az annak részét képező körmölőkaloda használatával négy ember 45 másodperc alatt elkészülhet egy-egy juh körmölésével.

A találkozót egy juhászfeslel, Dani Jánosné gasztronómiai bemutatója színesítette, továbbá bemutatót tartott Marton János, a Guinness-rekordok könyvének 2006-os juhnyírásrekordere is, aki 8 óra alatt 50 birkát fosztott meg a gypjától – kézi ollóval. A 84 éves gazda 8 esztendőskora óta nyír birkát. Mint elmondta, mindegyikkel elkészül 10 percen belül, de a méretnél, a fajtánál, a minőségen és a gypjú tisztaságán sok múlik.

„Nem az a kérdés, hogy a pásztorkitartásnak van-e jövője, hanem hogy a modern ember életmódjának van-e. Nekik van, nekünk ezzel az életmóddal nincs” – vélekedett Molnár Zsolt botanikus, etnoökológus, a Vácrátóti Ökológiai Kutatóközpont munkatársa, akit az a növényismeret érdekel, amit nem könyvből, hanem a legelőn gazdálkodva tanulnak.

Ő és munkatársai Magyarországon, Szer-

A 84 éves Marton János szerint a legtrükkösebb nyíró mellé is kell a segítség

biában, Romániában, Mongóliában, Iránban és Kenyában kutatják a hagyományos ökológiai tudást, összegyűjtve, hogy a pásztorok mi mindent tudnak az általuk használt legelőkről.

„Egy országnak van hadászati és élelmszerbiztonsága, de Magyarország és az EU az utóbbit jelenleg a túlzottan intenzív energiainputot igénylő mezőgazdaságára alapozza – mondta Molnár Zsolt. – Azonban tíz-tizenöt éven belül drasztikusan megváltozhat a helyzet, és szükségünk lehet a biomasszára, amit a táj ad. Ezt hagyományosan különböző jószágfajtákkal hasznosították, de jelenleg csak ott hasznosítjuk, ahol ez kifejezetten gazdaságos, illetve természetvédelmi céllal. A mi célunk, hogy amikor majd újból szükség lesz arra, ami itt-ott terem a tájban – mocsarakban, erdőkben, útszéleken, használaton kívüli parlagokon, legelőkön –, rendelkezésünkre álljon ez a tudás, és a következő generáció hasznosítani tudja. Figyelnünk kell arra, hogy megőrizzünk annyi természetet, ami majd az utódainknak kell, hogy életben tudjanak maradni.”

Szikszai István és Németh Mihály a dél-alföldi juhászok ünnepi népviseletében érkeztek a juhásztalálkozóra, ami hagyományosan egybeesik a tavaszi kihajtási időszakokkal. Mindketten cigája törzstenyésztők, az MJKSZ tagjai, székely származásúak, többgenerációs vándorjuhászcsaládok leszármazottai. Németh Mihálynak még az édesanyja is juhász volt. Sokat tudnak a hagyományos juhász életmódról, ismerik a szakma csin-

Kiss Gábor szerint a válogató karámrendszer és azon belül a körmölő kaloda használatával, négy ember segítségével 45 másodperc alatt elvégezhető egy-egy juh körmölése

ját-bínját. Mint mondják, kiöregedtek a fejésből és a hajtásból, de még mindig az állatok mellett, a szabadban töltik az életüket. Szóba kerültek a juhászfeslesek is, akik „egyedül is megfejték a 250 anyát, megtöltték a száz libát és megették a három kisgyereket.”

Ma sem rosszabbak, hiszen Németh Mihály felesége nemrég egy hétig látta el egyedül a több száz jószágot, amíg a férje betegeskedett. Bár mindig Budapesten élt és csak 15 éve csöppent bele ebbe a számára merőben új világba állattenyésztő párja oldalán, úgy véli: ha el kell végezni a feladatokat, akkor természetes, hogy „besegít az ember a társának”, és nem is csak akkor, ha beteg.

Fotó és szöveg:

CZIFRIK KATALIN

Németh Mihály és Szikszai István Marikával: többgenerációs vándorjuhászok leszármazottai

